

pelj, ktere so poprejšnje léto toliko lepih petic v té kraje privabile, se je to léto le malo nabralo. Kupčevavci so jih nar viši po 5 gold. cent plačevali. — Žita se je srednje, družih poljskih pridelkov pa malo pridelalo; — zelje je na zelnikih gnjiti začelo, zato so ga zgodaj spraviti mogli; repo so pa gosence požerle, torej kisline sploh primanjkuje. — Korúna (krompirja) pa ni; vse žaluje po njem. Le malo zdraviga se je nakopalo, sploh je na njivah pognjil; — nar bolj zdrav in gladek je v pešeni zemlji zrastel, tode malo ga je bilo; v ilovki je pa močno pognjil. *) Tudi njegov okus je slabši od poprejšnjiga zdraviga korúna; se ne razkuha rad, in kuhan je vodén. Če nam Bog prihodnje korúnove bolezni ne odtegne, ga drugo zimo kar nič ne bo. **) Bati se je, de ga že to spomlad marnikteri kmét za seme bo kupiti mogel. — Cena žita je tudi čudo visoka; železnica nam veliko dragino dela; vse vse za-njo skupuje. Fižol in turšico, slišim, že po 2 gold. zgajeni mernik plačujejo. V jeseni so nam clo kostanj tje vozili. — Tode ravno visoka cena poljskih in vinogradskih pridelkov kmetu žepe polni, in mu očitno kaže, de bo železna cesta vrednost kmetij povikšala. — Več kmetov te okolice — z veseljem jo povém — si je tlako od gruntne gosposke odkupilo; drugi so pa ž njo pogodbo naredili, de bojo tlako po izgovorjenih dôbah (brištih) plačevali. To je veselo znamenje umnosti naših kmetov, de se od premilostljiviga Cesarja podarjene dobrote vdeležovajo in tako po pravični poti svoje zemljiša v vredniši stan pripravljajo.

De bi se kupčija v naših krajih še bolj vnela, so častiti, za prid kmeta močno vneti gospod komisár Karl Raab v Mokronogu prošno na vikši gosposko dali, de bi smel vsak četrtek v Mokronogu teržen dan biti, in vošiti bi bilo, de bi deželno poglavarstvo to prošno dovolilo. Če bomo privoljenje dobili, ga bomo berž po Novicah oznanili. —u—

Cesarska Dunajska akademija, močna podpora slovanskiga jezikoslovstva.

Na Svečnice dan je imela od presvitliga Cesarja Ferdinanda novoosnovana akademija vednost svoj prvi zbor z veliko slovesnostjo. Začeli so baron Hammer-Purgstall, predsednik cesarske akademije, slavni zbor z ogovorom, kteri oznani tudi vsem Slovanom avstrijskiga cesarstva práv práv vesele reči, in ki nam v obliči nar vikših gospodov s krepko besedo na znanje da očitno Cesarsko voljo, de ima ta akademija, kakor mati sedmerih jezikov avstrijskiga cesarstva, z edino ljubeznijo jezike vseh teh narodov obseči, namreč nemškiga, talijanskiga, češkiga, poljskiga, ogerskiga, ilirskiga in vlaškiga, — zakaj Nemec, Slován, Oger in Talijan — so rekli slavni predsednik cesarske akademije — so čveteri stebri avstrijskiga Cesarstva. Nobe-nimu teh narodov ne bo akademija zapérta, ampak vse vabi z edinimi pravicami k sebi, de se bojo vednosti in učenosti krepko razširjevale in na nar veči stopnjo povzdignile; zato bo tudi akademija učene razprave (wissenschaftliche Abhandlungen) v vseh jezikih avstrijskiga cesarstva nabirala in jih v teh jezikih tudi natisovati dajala. Dajala bo slavna akademija od časa do časa tudi vprašanja posebne veljavnosti med občinstvo, in kdor bo na tako vprašanje vgodni odgovor dal, bo prejel častno darilo. Postavila je že zdej taci vprašanj, in med temi z veseljem tudi beremo eno, ktero slovanski jezik dotika, namreč primer-

javni nauk glasov slovanskih jezikov (Darstellung einer vergleichenden Lautlehre der slavischen Sprache). Darilo za to delo bo 1000 gold. srebra.

Iz vsiga se očitno vidi, de bo cesarska akademija dobrotljiva mati vseh narodov avstrijskiga cesarstva, ne pa enostranska mačoha eniga ali družiga naroda. Zató bo pa tudi krepko napredovala, kakor se je častno začela, in spolnile se bojo besede, s kterimi je gospod predsednik svoj nagovor v prvem zboru začel, rekoč: „Srečno z Bogam naj se začne akademija vednost, ktero nam je milost Njih Veličanstva, našiga presvitliga Cesarja Ferdinanda, sedanjim potrebam vgodno, dolečila!

Istrijski Slovenci med Teržaskim in Reškim morjem.

(Dalje.)

Zdej vam pa bodem kaj maliga od opravil in od hišnih navad naših Slovencev povedal.

Naši Slovenci ljubijo samo pastirstvo in kmetijstvo; rokodelci oni niso radi, zató kër ljubijo bistri, zdravi zrak svoje domovine, in se raji v tóplim in v mrazu, v dežji in v vsakim vremenu, po polji in po boškah (gojzdi) trudijo, kakor de bi v hiši kakoršnega rokodelstva se vadili; *) zató te stvari prepustijo izvanjskim (ptujcam). Posebno je veliko Karnijelov tukaj rokodelcov.

Nar prvo delo mladiga Slovenca Istrije, toliko de počne dobro hoditi, je pastirstvo. De ima otroče le 5 ali 6 lét, že mora se terditi, in za blagam (živino) hoditi. Naj bo pozimi ali poléti, dež ali blato, grédo večidel bosí ali pa v opankah, v boške z-njim; in tako se mladi navadijo mraza, dežja, truda, glada, žeje in mnogih drugih težav tega sveta. Če je tedej kdo od njih slabe natore, večidel v mladosti umerje; če pa je toliko krepák, de vse to v mladosti jako prenese, postane terd, de mu nobena stvar ne škodva. — Malo se jih med njimi dobí slepih ali kruljevih, gobastih ali kako drugači pokvarjenih. —

Osobito (posebno) skerb imajo oni za ovce, ktere jim, malo manj, vse oblačilo preskerbijo; zató pa tudi vsaki kmet, če mu je le mogoče, ovce ima. Ravno zató, kër imajo toliko koristi od svojih ovac, jih pa tudi jako ljubijo in jim lepe imena dajejo. — Kër je pa na zimo v Čičari in okoli Učke (Monte maggiore) rano mraz in sneg, vsi kmetje, kteri so v Jelšanski tehantii in okoli Učke, svoje stade (céde) na jesén ženejo na pašo v spodnjo Istrijo, kjer je malo kdaj in le malo časa sneg; na sprolečje (spomlad) pa zopet grédo po-nje, in nam, kër jih nar več skoz Pičansčino gré, že tudi mladih jancov za pečenje dopeljejo. — Kóz pa iméti, je od gosposčine zabranjeno, zató, kër so boške večidel mlade; v takih pa, kakor vsak sam vé, kozé veliko škode učinijo. —

Iz mléka ovac delajo naši Slovenci práv dober sir, v majhnih in večih hlepkih, ki je v Moščenicah in na otoku Kerso, v Reškim morji, kteri se tudi z več drugimi otoki k Istrii šteje, posebno dober. — Volno sami domá predejo, in jo rabijo za mnoge domače oblačila. Tako dobivajo dobro povračilo za vës trud, kteriga imajo z ovcami. —

Manjši skerb imajo naši Slovenci za govejo živino. Voli in krave so pa od Štajarskih, Koroških in Krajnskikh veliko slabši.

(Dalje sledi.)

Dva posebno lepo izpitana vola iz Dolenskiga.

V nedeljo 6. dan tega mesca smo vidili skozi Ljub-

*) Zopet novo poterjenje, de težka zemlja ne tekne korúnu.
**) Vse kaže, de bo nadležne bolezni kmalo konec.

*) S tém pa ne rečem, de bi vsi Istrijani zametovali rokodelstvo, kër so eni iz med njih dobri in umni rokodelci; ampak jez le na občinsko govorim. Pisatelj.

ljano dva vola gnati, ktera je vse gledalo; takó velika in lepo pitana sta bila. Zvedili smo, de jih je mesár Bitenc iz Šiške od Janeza Zupančiča, kmetovavca in pridniga živinorejca v Korenitki, v Trebinskim kantonu na Dolenskim za 376 gold. in 40 kraje. kupil, in de sta po 2 dni dolgim stradanji 31 centov in 40 funtov vagala. Ljubljanski mesarji skorejne pomnijo takiga mastniga in lepiga mesá. Vola sta bila — kakor smo na dalje zvedili — domačiga pleména, sta celo poletje v plugo vprežena delala, in nista razun sená, detelje in repe nič druge posebne piče dobila; sicer pa jima je umni gospodar v lepim redu piče pokladal, ju pridno česal in snažil, in večkrat tudi umival. Večkratno umivanje ali kopanje storí, de živina čvrsto raste in se redí. — Ko bi le pôsli pridniši bili, in de bi kaj bolj skerbili za prid svojiga gospodárja, bi bilo tó velik pomoček, domačo živinorejo povzdigniti, zakaj dovoljna piča in pa lepa postrežba sta dva narpo-glavitniši stebra živinoreje. — Janeza Zupančiča pa še enkrat pohvalimo, de nam je iz Dolenskiga taka dva pitanca pripeljal, kakoršnih Ljubljančanje že davnej nismo vidili.

Žalostna prigodba v Ljubnim na Štajarskim.

Enaka nesreča, kakoršno so Novíce undan iz Ter-ziča od ogljeniga sopuha oznanile, se je pripetila zadnji dan prosenca tudi v Ljubnim na Štajarskim. Dva mladenca sta v majhno izbico, eno uro popred ko sta spat šla, poln lonec žerečiga kovaškiga oglja prinesla, si z njim spavnico ogreti. Pa ogljeni puh ju je zadušil; eniga je zdravnik zopet k življenju obudil, drugi pa je mertev ostal. Oj de bi ljudje že skorej spoznali nevarnost taciga ravnanja! M. Turin.

Svaritev o pustu.

Konec pusta se bliža in z njim tudi čas, de bo po kmetih več ženitnin. Pri tacih priložnostih pa kmečki fantje mislijo, de brez streljanja ni praviga veselja, torej s pištolo strelja, kdor le more. Lani je v Juvanjim Gradu na Krasu nek tak norec deklico na plesišu ustrelil. De bi se pač taka nevarna šega opustila, ktere se mora vsak omikani človek sramovati! Čemu strel že pred ženitvijo? Sej pride gróm takó večkrat še prezgodej pri oženjenih! A. B.—I.

Černe bukke.

Mi slišimo veliko od černih bukev, ktere so v Ljubljani za vse tiste pripravljene, kateri ubogo živino grozovito tepéjo in terpinčijo. Takošne bukke bi mogli tudi Ptujčanje imeti za vse tiste Haljoške kmete, kateri derva na Ptuje na prodaj vozijo, in za prejete denarje po kerčmah tako dolgo pijejo, dokler kak krajear v mošnji čutijo, ubogo živino pa v snegu do vampa stoječo, lačno in žejno, celó zmerznjeno, cele tri, štiri in pét ur čakati pustijo, potem jo pa takó strahovito proti domu tepéjo in jahajo, de mora groza vsaciga človeka obléeteti, ki to vidi. Mende de taki pijanci mislijo, de je izstradana in zmerznjena živina tudi pijana, kot oni.

Veseli prerok prihodnje letine.

Sémtertje so vertnarji na vertih že začeli jame kopati in pri tem kopanju so vidili, de je létas sneg zemljo tako lepó pokrtil, de ni clo nič zmerznjena. To obéta ozimini lepo rast, in tudi krompirju zdravje. Bog daj!

Koristnost kasarne v Vithalmovim koliseumu v Ljubljani.

Ravno zdej, ko veliko vojakov na poti v Italijo po dva dni v Ljubljani ostaja, se kaže očitna korist Vithalmoviga koliseuma. Vojakam je veliko ljubši, de skupej pod eno streho ostanejo; hišni gospodarji pa tudi nimajo nobene skerbí, kam jih bojo djali, ker v marsikteri hišici je komej za domače ljudi dovolj prostora. Na vse strani je tedej boljši, de imajo vojakí edino staniše. Hišni gospodar se s tremi goldinarji, ktere Vithalmu plača, za celo léto odkupi vojaškiga stanovanja; tó znese 5 grošev na mesec; — ali ni to velika dobrotá za vsaciga hišniga gospodarja? Zató so pa tudi večidel že vsi gospodarji pristopili k ti napravi; kar jih pa še ni, ne bojo morda delj odlašali, kér je dobiček takó očitén.

Enkrat za vselej!

Kér imamo Novicam namenjenih lepih sestavkov na kupe, nam je práv žal, de moramo včasih prisiljeni prazno slamo mlatiti. Takó tudi v pričujočim odgovoru. Večkrat se nam je že primerilo, de smo bili po pismih brez podpisov okregani, de marsikaka reč v Novicah ni gotova; — pa smo molčali. Kér pa nekteri bravci še clo mislijo, de tudi tó od vredništva izhaja, kar v dokladah Novic berejo, in de mora vredništvo za vse tam oznanjene reči porok biti: *damo enkrat za vselej na znanje, de vredništvo za nobeno v dokladi oznanjeno reč porok ni*, kér v dokladi vsak lahko oznaní, kar koli hoče, de le ni očitno goljufivo, škodljivo ali nevarno. Takó je navada v oznanilnih dokladah vsih časopisov celiga sveta. — Vredništvo ima odgovor dajati le od sestavkov poglavniga lista, ne pa od hvale in priporočil v dokladah, ktere so sploh naznanilam odperte. Če — postavimo — bukvár hvali v dokladi svoje bukke, ki jih na prodaj ponuja — ali ga bo kdo zató grajal? Vsak prodajavec hvali svoje blagó. Vsa druga pa je s hvalo v poglavnim listu Novic: ta ne pride od prodajavca, ampak od drugih, bolj verjetnih sodnikov. To naj bo enkrat za vselej rečeno! Povedati pa še moramo: kaj nas je ravno danes k temu odgovoru prisililo. Dobili smo namreč nemški dopis brez podpisa, ki ima od zunej znamenje Vranske pošte natisnjeno, in v kterim nekdo práv hudo zabavlja, de je od Giontinita oznanjene štupe zoper šurke in stenice trikrat iskal, pa je nikdar dobil ni!! Zató sklène svoj dopis s temi besedami: „Daraus ist zu schlüssen, das man den Novicen nicht viel Glauben solle. Mit nützlichen Sachen rühmen sich, und sind keine zu haben.“ Kaj, dragi neznaní prijatelj, morebiti mislite, de vredništvo Novic tudi s šupo zoper šurke in stenice kupčuje?

Vredništvo.

Današnjimu listu je perdan 3. dokladni list.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajni	
	12. Svečana.		7. Svečana.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	16	2	30
1 » » banaške	2	30	2	32
1 » » Turšice.....	1	54	1	48
1 » » Soršice.....	—	—	2	—
1 » » Reži.....	1	52	2	—
1 » » Ječmena.....	1	34	1	36
1 » » Prosa.....	1	43	1	59
1 » » Ajde.....	1	30	1	28
1 » » Ovsa.....	—	56	1	4